

Lóránt Károly:

A gazdaságpolitika megváltoztatásának feltételei

Tézisek

1) A magyar gazdaságpolitika nem „magyar”, hanem a nemzetközi szervezetek által az országra kényszerített, de a vezető közgazdászok által elfogadott neoliberais receptek alkalmazása.

2) A fordulat eléréséhez legalább négy dologra van szükség:

- a neoliberais gazdaságpolitika bizonyítható kudarcára
- a hazai közgazdasági közvélemény áthangolására
- a nemzetközi szervezetekkel való megbirkózásra
- az új gazdaságpolitika elméleti alátámasztására

3) A neoliberais gazdaságpolitika bizonyítható kudarc

Nem csak Magyarországon, de mindenütt, ahol alkalmazták a neoliberais politika kudarcnak bizonyult, mert súlyos társadalmi problémákhoz vezetett. Ezt lehet tapasztalni a fejlődő országokban, de az Európai Unió új tagállamaiban is, amelyek a neoliberais tanokra alapozott gazdaságpolitikai intézkedések nyomán rohamosan eladósodnak

4) A hazai közgazdasági közvélemény áthangolása

Magyarországon mind a közgazdasági kutatóintézeteket, a Közgazdasági Társaságot, a napi- és szaklapokat mind a minisztériumokat, mind a nagy politikai pártok szakértői háttérét a neoliberais nézetek uralják, csak elvétve lehet találkozni ezek kritikájával gyakorlatilag ugyanazon néhány közgazdász részéről. Az áthangoláshoz a neoliberais gazdaságpolitikát elutasító közgazdászok jobb együttműködésére lenne szükség, amit anyagi források hiányában csak társadalmi munkában lehet megvalósítani, ebben szerepet játszhatna a civil szervezetek összehangolt fellépése (például fórumok szervezése, amelyről a média elérhető része hírt ad)

5) A nemzetközi szervezetekkel való megbirkózás

Annak ellenére, hogy ma már még olyan lapokban is mint a New York Times számos kritika jelenik meg a neoliberais gazdaságpolitika negatív hatásairól és néhány kutatóintézet (például az amerikai CEPR) is jelentet meg kritikus tanulmányokat a Nemzetközi Valutaalapot, a Világbankot és a mi legfontosabb az Európai Bizottságot és az Európai Parlamentet is a neoliberais eszmék vezérlik. Ezek közül talán az Európai Bizottság a legrosszabb, mert például az alapvető infrastrukturális szolgáltatások piacosítását és liberalizálást erőlteti még az egészségügyi ellátásban is. A multinacionális vállalatok által pénzelt pártok és politikusai pedig ezt az Európai Parlamentben is támogatják, egyik nyilvánvaló példája a neoliberais elveket megerősítő Lisszaboni szerződés elfogadása.

E téren nehéz változást elérni, ami még a legelérhetőbbnek látszik az, hogy az Európai Parlamentben (például a magyar képviselők) kezdeményezzenek egy vizsgálatot az új tagállamok gazdasági és társadalmi problémáiról, mely

tanulmányban bizonyítani lehetne az alkalmazott politika alkalmatlanságát e régió felzárkóztatására és az erre való hivatkozással talán eredményesebben lehetne tárgyalni a Bizottsággal és a Valutaalappal.

6) Az új gazdaságpolitika elméleti alátámasztása

Paradigmaváltásra akkor kerülhet sor, ha annak megfelelő elméleti alátámasztása is van (bár a New Deal előbb jött és csak utána Keynes könyve a foglalkoztatás, a kamat és a pénz általános elméletéről). A neoliberais gazdaságelmélet jól kidolgozott, szép matematikai építmény, csak a valóságos világhoz nincs semmi köze. Sokan kapták meg a Svéd Nemzeti Bank Nobelről elnevezett díját e matematikai konstrukció építésében való részvételért. Az ennek alternatívát állító közgazdasági elméletet nem lehet ilyen matematikai köntösbe bujtatni, pontosan azért mert nem tartalmazza azokat a leegyszerűsítéseket, amelyeket e matematikai közgazdaságtan igényel. Fel lehet viszont használni például Paul Krugman szintén díjazott új kereskedelem-elméletét és meg kell próbálni visszaszorítani a matematikai közgazdaságtan eredményeinek elfogadottságát. A feladat tehát e téren a nemzetközi közgazdasági irodalomban fellehető kritikák és pozitív kifejtések propagálása.